

सार्धद्वादशघातनम्
साम्प्रतम्

साडे बारह बजे
अभी

half past twelve
now

अभ्यासः

1. उच्चारणं कुरुत-

विंशतिः	त्रिंशत्	चत्वारिंशत्
द्वाविंशतिः	द्वात्रिंशत्	द्विचत्वारिंशत्
चतुर्विंशतिः	त्रयस्त्रिंशत्	त्रयश्चत्वारिंशत्
पञ्चविंशतिः	चतुस्त्रिंशत्	चतुश्चत्वारिंशत्
अष्टाविंशतिः	अष्टात्रिंशत्	सप्तचत्वारिंशत्
नवविंशतिः	नवत्रिंशत्	पञ्चाशत्

2. अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत-

- (क) कस्य भवने सर्वविधानि सुखसाधनानि आसन्? श्रीकण्ठस्य भवने सर्वविधानि सुखसाधनानि आसन्।
- (ख) कस्य गृहे कोऽपि भृत्यः नास्ति? कृष्णमूर्तेः गृहे कोऽपि भृत्यः नास्ति।
- (ग) श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् के अकुर्वन्? कृष्णमूर्तेः तस्य पितरौ श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् अकुर्वन्।
- (घ) सर्वदा कुत्र सुखम्? स्वात्मभवने सर्वदा सुखम्।
- (ङ) श्रीकण्ठः कृष्णमूर्तेः गृहं कदा अगच्छत्? श्रीकण्ठः कृष्णमूर्तेः गृहे नववारान् अगच्छत्।
- (च) कृष्णमूर्तेः कति कर्मकराः सन्ति? कृष्णमूर्तेः अष्टौ कर्मकराः सन्ति।

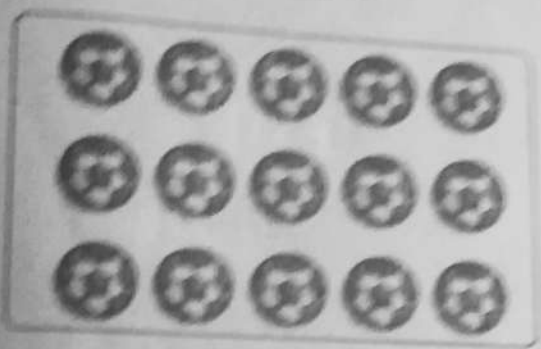
3. चित्राणि समुचितानि कृतानि पदानि चिन्तयत

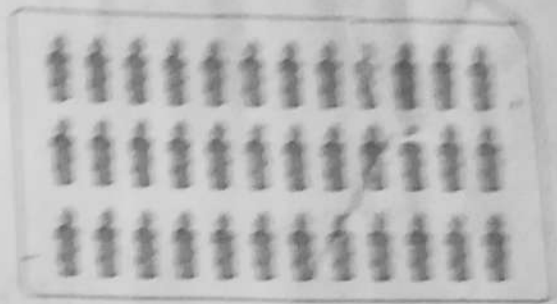
अष्टादश

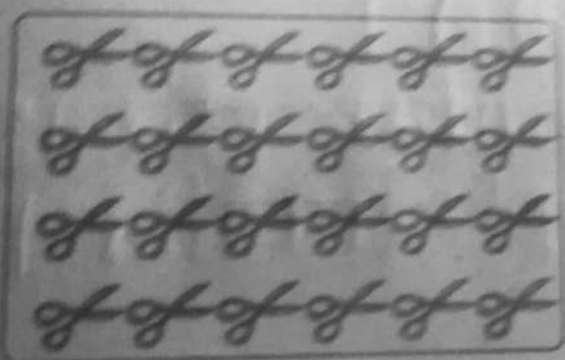
एकत्रिंशत्

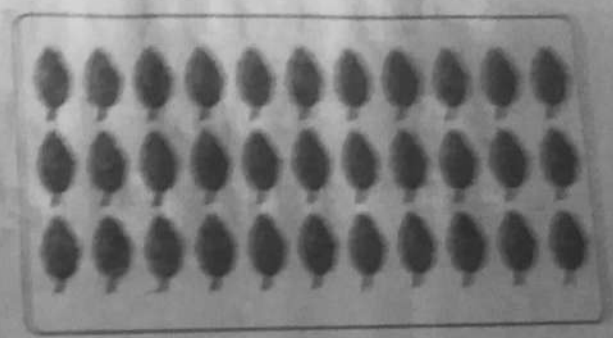
पञ्चदश

षट्त्रिंशत्

चतुर्विंशतिः

त्रयस्त्रिंशत्

4. मञ्जूपातः अङ्कानां कृतं पदानि चिन्तयत-

चत्वारिंशत् सप्तविंशतिः एकत्रिंशत् पञ्चदश अष्टविंशतिः द्विंशत् त्रयस्त्रिंशत्

28 अष्टाविंशतिः

27 सप्तविंशतिः

30 त्रिंशत्

31 एकत्रिंशत्

24 चतुर्विंशतिः

40

चत्वारिंशत्

50 पञ्चाशत्

5. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत-

कृषकाः	कृषकौ	एते	धान्यम्	एषः	कृषकः
एतौ	क्षेत्रम्	कर्षति	कुरुतः	खननकार्यम्	रोपयन्ति

एषः कृषकः क्षेत्रं कर्षति ।
 एतौ कृषकौ खनन कार्यम् कुरुतः ।
 एते कृषकाः धान्यम् रोपयन्ति ।

6. अधोलिखितान् समयवाचकान् अङ्कान् पदेषु लिखत-

यथा- 10.30	सार्धद्वादशवादनम्	5.00
7.00	3.30
2.30	9.00
11.00	12.30
4.30	8.00
1.30	7.30

7. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूर्यत-

षड् त्रिंशत् एकत्रिंशत् द्वौ ⁵ द्वादश ² अष्टाविंशतिः ⁴

- (क) षड् ऋतवः भवन्ति।
 (ख) मासाः द्वादश भवन्ति।
 (ग) एकस्मिन् मासे त्रिंशत् अथवा एकत्रिंशत् दिवसाः भवन्ति।
 (घ) फरवरी-मासे सामान्यतः अष्टाविंशतिः दिनानि भवन्ति।
 (ङ) मम शरीरे द्वौ हस्तौ स्तः।

ध्यातव्यम्

भारतीयवर्षानुसारं मासानां ऋतूनां च नामानि-

1. चैत्रः	}	1. वसन्तः	7. आश्विनः	}	4. शरद्
2. वैशाखः		8. कार्तिकः			
3. ज्येष्ठः	}	2. ग्रीष्मः	9. मार्गशीर्षः	}	5. हेमन्तः
4. आषाढः		10. पौषः			
5. श्रावणः	}	3. वर्षा	11. माघः	}	6. शिशिरः
6. भाद्रपदः		12. फाल्गुनः			

